

POSTANOWIENIE

1 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 1 lutego 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J.P.

z udziałem A.P.

o zniesienie współwłasności i podział majątku wspólnego,

na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

postanowieniem z 4 stycznia 2024 r., IX Ns 1032/23,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu (art. 44¹ § 1 k.p.c.).**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 4 stycznia 2024 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu wystąpił do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z wniosku J.P. z udziałem A.P. o zniesienie współwłasności i podział majątku wspólnego.
2. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawca jest sędzią tego Sądu, co może stworzyć przekonanie w odbiorze społecznym, jak i u uczestniczki postępowania o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. przekazanie przez Sąd Najwyższy sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest możliwe tylko wówczas, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.
4. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie w pełni zgadza się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z 25 sierpnia 2022 r., III CO 594/22, zgodnie z którym przedmiotowy wniosek nie podlega rozpoznaniu na podstawie art. 44¹ k.p.c., albowiem w tej sprawie znajduje zastosowanie art. 48¹ k.p.c., zgodnie z którym w przypadku wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., sąd występuje do sądu nad nim przełożonego o wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy, a sąd przełożony wyznacza inny równorzędny sąd.
5. Przepis ten został dodany ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz.1469 ze zm.). W uzasadnieniu nowelizacji podkreślono, że „uwzględnienia wymaga społeczne oczekiwanie, by konsekwencją wyłączenia sędziego w sytuacjach, gdy jest on osobiście zainteresowany w sprawie (czyli w przypadkach określonych w art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c.), było rozpoznanie sprawy przez inny sąd. Takie rozwiązanie pozwala z góry wykluczyć wpływ oczywistych zależności osobistych (koleżeńskich, towarzyskich) między wyłączonym sędzią a pozostałymi sędziami danego sądu na rozstrzygnięcie danej sprawy. Rozpoznanie sprawy przez inny równorzędny sąd nie narusza konstytucyjnego prawa stron do sądu, skoro rozpoznanie sprawy następuje na podstawie i w trybie tych samych norm prawnych, co w sądzie pierwotnie właściwym, a odejście od zasad ustalania właściwości jest uzasadnione potrzebą lepszego zagwarantowania bezstronności sądu”.
6. Niewątpliwym jest, że wprowadzenie tej instytucji procesowej miało służyć wzmocnieniu społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości przez wyeliminowanie sytuacji, w której sprawa z udziałem sędziego będzie podlegała rozstrzygnięciu w sądzie, w którym pełni swój urząd.

7. W ocenie Sądu Najwyższego art. 48¹ k.p.c. należy rozumieć w ten sposób, że jeśli stroną w konkretnej sprawie jest określony sędzia sądu właściwego miejscowo i rzeczowo do rozpoznania sprawy, to na wniosek tego sądu sąd nad nim przełożony wyznacza do jej rozpoznania inny sąd równorzędny i to bez względu na to, czy sędzia wyłączony z mocy ustawy został wyznaczony do jej rozpoznania.
8. Przepis ten należy więc uznać za *lex specialis* wobec regulacji z art. 44 i 44¹ k.p.c. W każdym przypadku, gdy w sądzie właściwym orzeka *iudex inhabilis* z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. aktualizuje się obowiązek wyznaczenia innego sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy z udziałem tego sędziego w trybie, o którym mowa w art. 48¹ k.p.c.
9. Dlatego na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

(K.W.)

(r.g.)